

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks:+387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izvještaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Brod
za period 01.01 – 31.12.2020. godine**

Broj: RV053-21

Banja Luka, 27.07.2021. godine

SADRŽAJ

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
1. Uvod.....	9
2. Provodenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	9
3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	10
4. Nabavke	12
5. Priprema i donošenje budžeta	13
6. Finansijski izvještaji	13
6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	13
6.1.1. Prihodi i primici.....	14
6.1.2. Rashodi i izdaci	15
6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)	18
6.1.4. Neto finansiranje.....	18
6.1.5. Razlika u finansiranju	18
6.2. Bilans uspjeha	18
6.2.1. Prihodi.....	18
6.2.2. Rashodi.....	19
6.2.3. Finansijski rezultat.....	19
6.3. Bilans stanja.....	19
6.3.1. Aktiva	19
6.3.2. Pasiva	22
6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	24
6.4. Bilans novčanih tokova.....	24
6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	24
6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	25
6.7. Napomene uz finansijske izvještaje	25

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju Konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja Opštine Brod koji obuhvataju: Bilans stanja na dan 31.12.2020. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, Konsolidovani godišnji finansijski izvještaji Opštine Brod istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 – 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sproveli u skladu sa ISSAI 130 – Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkama 5. i 6.1.2.1. izvještaja:

Subvencije su potcijenjene za iznos od 194.362 KM, a ostale tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova su precijenjene za isti iznos, jer su subvencije za podsticaj i podršku poljoprivrednoj proizvodnji u toku 2020. godine evidentirane u okviru ostalih tekućih doznaka građanima koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova, što nije u skladu sa članom 94. stav (5) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja:

Opština Brod prilikom sačinjavanja Konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2020. godinu nije izvršila konsolidaciju kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nije izvršeno uključivanje neto imovine, odnosno kapitala iz bilansa stanja javne ustanove i preduzeća koji su pod njenom kontrolom ili značajnim uticajem u Konsolidovani bilans stanja.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.2. izvještaja:

Finansijski rezultat ranijih godina je precijenjen, a korekcija vrijednosti akcija i učešća u kapitalu u domaćim javnim nefinansijskim subjektima je potcijenjena za iznos od 491.063

KM, jer Opština Brod nije izvršila obezvrijedenje svog učešća u kapitalu privrednog društva „Grijanje“ a.d. Brod nad kojim je u 2018. godini okončan stečajni postupak, što nije u skladu sa članom 77. i 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata, proizvedena stalna imovina (nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi), kao i prihodi po osnovu transfera su potcijenjeni, jer Opština Brod nije evidentirala ulaganja na rekonstrukciji dijelova objekta osnovne škole Sveti Sava u Brodu u iznosu od 194.156 KM, što nije u skladu sa članom 65. stav (1), pod 3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja:

Obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova su potcijenjene za iznos od 139.947 KM, a precijenjene su obaveze prema fizičkim licima u zemlji za iznos od 73.800 KM, kao i obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji za iznos od 66.147 KM, jer su obaveze za navedene doznake evidentirane na poziciji obaveza prema fizičkim licima u zemlji, odnosno obaveze prema ustanovama socijalne zaštite za smještaj štićenika evidentirane su na poziciji obaveza za nabavku roba i usluga u zemlji, što nije u skladu sa odredbama člana 81. i 96. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.2. izvještaja:

Dugoročne obaveza po zajmovima primljenim od banaka, kao i dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od lizing društava su precijenjene za iznos od 594.372 KM i iznos od 9.936 KM, dok su obaveze po dugoročnim zajmovima primljenim od banaka koji dospijevaju na naplatu do godinu dana, odnosno obaveze po dugoročnim zajmovima primljenim od lizing društava koji dospijevaju na naplatu do godinu dana potcijenjene za navedene iznose, jer Opština Brod nije izvršila obračun tekućih dospijeća pomenutih dugoročnih obaveza, što nije u skladu sa članom 73. i 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.7. izvještaja:

Napomene uz finansijske izvještaje po sadržaju, strukturi i sistematicnosti ne odgovaraju zahtjevima MRS – JS 1 *Prezentacija finansijskih izvještaja* i drugih relevantnih Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor, kao i člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je objelodanjeno da su konsolidovani finansijski izvještaji Opštine Brod sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, uz pretpostavku da Opština Brod neće obustaviti poslovanje u doglednoj budućnosti.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31.12.2020. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, odnosno propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da li finansijski izvještaji kao cjelina ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomski odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 27.07.2021. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja Opštine Brod za 2020. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u Konsolidovanim godišnjim finansijskim izvještajima Opštine Brod za 2020. godinu su u svim materijalno značajnim aspektima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Postupak javne nabavke drvene sječke pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja nije proveden u skladu sa odredbama člana 13. i 28. stav (5) Zakona o javnim nabavkama. Ugovor o pomenutoj nabavci dodijeljen je bez odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, što nije u skladu sa članom 70. stav 1. istog zakona.

Postupak nabavke za izvođenje građevinskih radova na čišćenju kanalske mreže konkurenčkim zahtjevom za dostavljanje ponuda nije proveden u skladu sa članom 88. stav 1. Zakona o javnim nabavkama. Realizovana vrijednost ugovora za izvođenje pomenutih radova na kanalskoj mreži je za 7.694 KM veća od ugovorene vrijednosti nakon provedenog postupka javne nabavke.

Takođe, u postupku provođenja dvije nabavke (izvođenje građevinskih radova na čišćenju kanalske mreže i izvođenje radova na asfaltiranju pješačkih staza) ponude izabralih ponuđača su prihvачene i sa njima su zaključeni ugovori, iako njihove ponude nisu ispunjavale uslove iz tenderske dokumentacije, što nije u skladu sa članom 68. stav (4), pod (i) Zakona o javnim nabavkama.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, Načelnik opštine je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Brod obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima.

Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Brod.

Banja Luka, 27.07.2021. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se:

- 1) provođenje popisa imovine i obaveza, te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem vrši na način propisan članom 4. i 5. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) klasifikacija rashoda po osnovu sufinasiranja prevoza učenika vrši u skladu sa članom 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, kao i da se subvencije za podsticaj i podršku poljoprivrednoj proizvodnji evidentiraju u skladu sa članom 94. stav (5) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 3) opštinsko zemljište koje je predmet prodaje klasificuje kao imovina namijenjena prodaji, u skladu sa članom 42. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, kao i da se poslovni prostori, garaže i ostala stalna imovina koja se izdaje u zakup iskaže kao investicionu imovinu u skladu sa članom 23. istog pravilnika,
- 4) izvrši korekcija vrijednosti akcija i učešća u kapitalu u domaćim javnim nefinansijskim subjektima za iznos vrijednosti učešća Opštine u kapitalu privrednog društva „Grijanje“ a.d. Brod u skladu sa članom 77. i 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 5) prilikom sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja uključuju i entiteti koji su pod kontrolom ili značajnim uticajem Opštine u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 6) izvrše odgovarajuća knjiženja ulaganja donatorskih sredstava u rekonstrukciju dijelova objekta osnovne škole Sveti Sava u Brodu u skladu sa članom 65. stav (1), pod 3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 7) obaveze za dozname na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština, gradova i institucija obveznog socijalnog osiguranja iskazuju kao obaveze za dozname u skladu sa odredbama člana 81. i 96. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 8) vrši obračun tekućih dospijeća dugoročnih obaveza po zajmovima primljenim od banaka, odnosno po zajmovima primljenim od lizing društava koji dosijevaju na naplatu u roku od godinu dana u skladu sa članom 73 i 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 9) za sudske sporove za koje je na osnovu procjena pravnih zastupnika izvjesno da će biti presuđeni na teret Opštine ili nižeg budžetskog korisnika vrše rezervisanja u skladu sa članom 82. stav (3) i (5) i članom 84. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,

- 10) u Napomenama uz finansijske izveštaje objelodanjuju sve relevantne informacije u skladu sa zahtjevima MRS – JS 1 Prezentacija finansijskih izveštaja, ostalih relevantnih međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor i člana 46. Pravilnika o finansijskom izveštavanju budžetskih korisnika.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se:

- 1) donese strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju na području Opštine,
- 2) postupci javnih nabavki provode primjenjujući odredbe Zakona o javnim nabavkama,
- 3) porez i doprinosi na topli obrok, regres, kao i ostala lična primanja zaposlenih plaćaju u momentu isplate po tim osnovama, kako je to propisano članom 59. stav (2) i 61. stav (1) Zakona o porezu na dohodak, odnosno članom 24. stav (1) Zakona o doprinosima,
- 4) vrši obračun i uplata poreza i doprinsosa na primanja članova Savjeta mjesnih zajednica na području Opštine po osnovu naknade materijalnih troškova,
- 5) definisu kriterijumi za dodjelu planiranih sredstava za grantove, utvrde korisnici koji se mogu finansirati dodjelom grant sredstava i propiše način izveštavanja, te da se planiranje, odobravanje, izveštavanje i kontrola sredstava granta vrši u skladu sa tim.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske,
- Rebalans budžeta i Odluka o izvršenju rebalansa budžeta Opštine Brod,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave,
- Zakon o porezu na dohodak,
- Zakon o doprinosima,
- Zakon o administrativnim taksama,
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Zakon o komunalnim taksama,
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske,
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske,
- Odluka o utvrđivanju cijene rada.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Brod (u daljem tekstu: Opština) se nalazi na sjevernom dijelu Republike Srpske, na obali rijeke Save u Posavini. Sjevernu granicu čini rijeka Sava. Prostor Opštine obuhvata površinu od 228 km². Na području Opštine, prema rezultatima popisa iz 2013. godine, živi ukupno 15.720 stanovnika. Opština je za 2020. godinu svrstana u kategoriju srednje razvijenih jedinica lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 102/19).

Opština izvršava obaveze utvrđene Ustavom, Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16 i 36/19), Statutom i drugim važećim propisima kojima su utvrđena područja odgovornosti, nadležnosti organa i finansiranje Opštine. Poslovi Opštine obuhvataju poslove iz samostalne nadležnosti i poslove prenesene posebnim zakonima.

Opština je organizovana u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi. Organi Opštine su Skupština i Načelnik. Skupština je predstavnički organ, organ odlučivanja i kreiranja politike Opštine, a čini je 25 odbornika. Načelnik zastupa i predstavlja Opštinu, rukovodi radom Opštinske uprave i odgovoran je za njen rad. Načelnik je nosilac izvršne vlasti u Opštini.

Skupština opštine je 27.05.2016. godine donijela Strategiju razvoja Opštine za period 2016 – 2020. godina.

U 2020. godini iz budžeta Opštine finansirani su Skupština opštine, mjesne zajednice, opštinska uprava (sa Teritorijalnom vatrogasnog jedinicom i Jedinicom civilne zaštite) i niži budžetski korisnici – javne ustanove „Centar za socijalni rad“ Brod, dječje obdanište „Beli andeo“ Brod i „Turistička organizacija opštine Brod“ Brod. Iz budžeta Opštine se djelimično finansiraju javne ustanove Srednjoškolski centar „Nikola Tesla“ Brod i Narodna biblioteka „Branko Ćopić“ Brod.

Revizijom su obuhvaćeni konsolidovani godišnji finansijski izvještaji Opštine koji uključuju finansijske informacije Opštinske uprave i naprijed navedenih javnih ustanova na osnovu evidencija iz glavne knjige trezora.

U Konsolidovanom Bilansu stanja Opštine za 2020. godinu u konsolidaciju se, u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 115/17 i 118/18), uključuju entiteti javnog sektora koji se nalaze pod kontrolom Opštine.

Na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2020. godine nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provodenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je reviziju Konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine za period 01.01 – 31.12.2016. godine i sačinila Izvještaj o provedenoj finansijskoj reviziji opštine Brod u kojem je, u cilju prevazilaženja utvrđenih nepravilnosti, dato ukupno 16 preporuka. Opština je u februaru 2018. godine donijela akcioni plan za otklanjanje nedostataka po pomenutom revizijskom

izvještaju u kojem su navedene planirane aktivnosti i mjere za otklanjanje uočenih nedostataka, nosioci aktivnosti i rokovi realizacije planiranih mjera.

Od ukupnog broja preporuka pet preporuka je u potpunosti provedeno, devet nije provedeno, a dvije nisu aktuelne.

Preporuke koje nisu provedene odnose se na to da se otklone identifikovani nedostaci u sistemu internih kontrola i uspostavi sistem upravljanja rizicima, praćenja, nadgledanja, izvještavanja i evaluacije procesa rada (tačka 3. izvještaja), provođenje popisa imovine i obaveza, te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem vrši na način koji je propisan članovima 2, 4, 5, 17, 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza (tačka 3. izvještaja), vrši potpuna primjena Zakona o javnim nabavkama (tačka 4. izvještaja), definišu kriterijumi za dodjelu planiranih sredstava za grantove, utvrde korisnici koji se mogu finansirati dodjelom iz sredstava granta i propiše način izvještavanja (tačka 6.1.2.1. izvještaja), klasifikacija opštinskog zemljišta koje je predmet prodaje kao imovine namijenjene prodaji (tačka 6.3.1.1. izvještaja), da se pri sačinjavanju konsolidovanih finansijskih izvještaja vrši uključivanje svih kontrolisanih entiteta (tačka 6.3.1.2. izvještaja), poslovni prostori i garaže koji se izdaju u zakup klasifikuju kao investiciona imovina (tačka 6.3.1.2. izvještaja), prenos dijela dugoročnih obaveza po kreditima i obveznicama koje dospijevaju u roku do godine dana na kratkoročne finansijske obaveze (tačka 6.3.2.2. izvještaja), da se uz finansijske izvještaje u potpunosti objelodanjuju informacije u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika (tačka 6.7. izvještaja).

Preporuka koja se odnosila na dugoročni plan za izmirenje neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda nije aktuelna, kao i aktivnosti na rješavanju iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja u okviru vanbilansne evidencije, jer je u međuvremenu promijenjen Pravilnik o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike kojim je to pitanje uređeno na drugačiji način.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i funkcionisanje sistema internih kontrola Opštine djelimično su definisani postojećim internim aktima (Statut, Poslovnik o radu Skupštine opštine, Odluka o osnivanju Opštinske uprave Opštine Brod, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta Opštinske uprave Opštine Brod, Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima i ostali). Odlukom o osnivanju i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta uređena je unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjeseta, kao i ostala pitanja bitna za rad i funkcionisanje Opštinske uprave.

Navedenim pravilnikom sistematizovano je ukupno 66 radnih mjeseta sa 80 izvršilaca. Na dan 31.12.2020. godine u Opštinskoj upravi je u radnom odnosu bilo ukupno 96 zaposlenih, od toga na mandatni period tri zaposlena, na neodređeno vrijeme 72, četiri zaposlena na određeno vrijeme, jedan neraspoređen i 16 pripravnika.

Izmjenama i dopunama pomenutog pravilnika u 2020. godini izvršena je promjena u organizaciji Opštinske uprave čime su neka radna mjesta ukinuta, spojena u treće radno mjesto ili je izvršeno pripajanje jednog radnog mjeseta drugom radnom mjestu. Tim izmjenama je 14 službenika ostalo neraspoređeno i proglašeno viškom na osnovu rješenja Načelnika, od kojih je za 12 radnika prestao radni odnos, a dva radnika su potpisala sporazumno raskid radnog odnosa. Tužbu za zaštitu prava iz radnog odnosa podnijelo je 11 radnika, od kojih su neki nakon što su vraćeni u radni odnos odustali od tužbi. Na dan 31.12.2020. godine bilo je aktivno pet tužbi.

Načelnik Opštine donio je plan zapošljavanja u Opštinskoj upravi Opštine Brod u 2020. godini. Pomenutim planom, uključujući i dvije izmjene plana, previđen je prijem tri izvršioca, 16 pripravnika i zaključivanje ugovora o stručnom sposobljavanju bez naknade (volonterski rad). U toku 2020. godine je nakon provedene konkursne procedure izvršen prijem dva službenika i dva namještenika na neodređeno vrijeme na upražnjena radna mjesta, a nakon provedene konkursne procedure izvršen je prijem 16 pripravnika u radni odnos na određeno vrijeme radi stručnog sposobljavanja za samostalan rad u struci. U toku 2020. godine na osnovu rješenja Načelnika, radni odnos je prestao za 18 zaposlenih.

U februaru 2020. godine organizaciono je uspostavljeno odjeljenje za internu reviziju sa dva radna mesta za dva izvršioca, a u avgustu 2020. godine popunjeno je mjesto rukovodioca jedinice za internu reviziju. Lice za finansijsko upravljanje i kontrolu nije imenovano. Sistem internih kontrola u Opštini u 2020. godini nije u potpunosti uređen prema odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16) i Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole, jer pored navedenog ne postoji akt o upravljanju rizicima kojim se uređuju organizacioni ciljevi i zadaci, nije vršena procjena rizika i upravljanje rizicima, nisu definisani detaljni ključni poslovni procesi i knjiga poslovnih procesa, a takođe nije vršena analiza postojećih pravila i procedura imajući u vidu da je u proteklom periodu došlo do značajnih izmjena u zakonskoj i podzakonskoj regulativi iz različitih oblasti i na osnovu toga nisu donesena nova pravila i procedure.

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2020. godine nije izvršen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj: 45/16), jer popisom imovine (pretežno nefinansijske imovine) nisu obuhvaćeni svi imovinski dijelovi Opštine, kako je to navedeno u članu 4. pomenutog pravilnika, odnosno nisu ostvareni ciljevi popisa navedeni u članu 5. navedenog pravilnika. Opština je preduzela određene aktivnosti u cilju pribavljanja dokaza o pravnom osnovu za sticanje prava raspolaganja, kako bi se opštinska proizvedena i neproizvedena stalna imovina u potpunosti identifikovala, utvrdila njena vrijednost, uknjižila u vlasničke knjige i na osnovu toga izvršilo evidentiranje te imovine u poslovnim knjigama Opštine. Do kraja 2020. godine taj proces nije bio u cijelosti okončan.

Opština je donijela Strategiju razvoja sporta na području opštine Brod za period 2013 – 2020. godina. Strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju na području Opštine nije donesena, što nije u skladu sa članom 13. stav (4) Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13).

Na osnovu navedenog, kao i uočenih nepravilnosti koje su obrazložene u tačkama 4, 6.1.2.1, 6.3.1.1, 6.3.1.2, 6.3.2.2, 6.6, 6.7. izvještaja, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionsao na način koji bi obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa zakonima i drugim propisima.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se:

- provođenje popisa imovine i obaveza, te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem vrši na način propisan članom 4. i 5. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- donese strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju na području Opštine.

4. Nabavke

Plan nabavki Opštine za 2020. godinu donesen je 22.12.2019. godine, nakon čega je bilo ukupno devet izmjena i dopuna plana. Ukupna planirana vrijednost nabavki za 2020. godinu iznosi 2.590.755 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u nastavku: PDV). U planu javnih nabavki procijenjene vrijednosti pojedinačnih nabavki roba, usluga i radova nisu iskazana bez PDV, kako je to propisano članom 15. Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 38/14).

Planom je predviđeno provođenje ukupno 146 postupka javnih nabavki i to 16 otvorenih postupaka, 45 konkurenčkih zahtjeva za dostavljanje ponuda, 74 direktna sporazuma, tri pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci, pet postupaka za usluge iz Aneksa II dio B pomenutog zakona i tri postupka o izuzeću od primjene zakona. Izuzev šest postupaka koji nisu provedeni, sve ostale nabavke su provedene prema planiranim postupcima i ugovori zaključeni u ukupnoj vrijednosti od 2.333.975 KM bez PDV-a.

Provredena su ukupno 164 postupka i to 20 otvorenih postupaka u vrijednosti od 1.281.911 KM, 43 postupaka po konkurenčkom zahtjevu u vrijednosti od 555.324 KM, pet pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja o nabavci u vrijednosti od 120.880 KM, 82 direktna sporazuma u vrijednosti od 269.542 KM, tri postupka na osnovu odluka o izuzeću od primjene Zakona od 30.774 KM i 11 za neprioritetne usluge od 75.544 KM.

Revizijskim ispitivanjima obuhvaćeni su postupci javnih nabavki u vrijednosti od 1.164.554 KM (50% od vrijednosti zaključenih ugovora) i to pet otvorenih postupaka u vrijednosti od 786.739 KM, dva pregovaračka postupak bez objave obavještenja u vrijednosti od 103.197 KM, sedam konkurenčkih zahtjeva za dostavu ponuda u vrijednosti od 211.593 KM i 14 direktnih sporazuma u vrijednosti od 63.025 KM.

Kao posljedica vanrednih okolnosti nastalih prekidom isporuke toplotne energije na području Opštine u januaru 2020. godine Načelnik je donio odluku o pokretanju postupka javne nabavke drvene sječke pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja. U provođenju pomenutog postupka nije imenovana komisija za nabavku i nije vođen zapisnik o postupku pregovorjanja sa pozvanim ponuđačem, što nije u skladu sa članom 13. i 28. stav (5) navedenog zakona. Ugovor o nabavci je dodijeljen bez odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, što nije u skladu sa članom 70. stav 1. zakona. Ugovorena vrijednost opisane nabavke iznosi 79.009 KM bez PDV-a.

U postupku provođenja nabavke za izvođenje građevinskih radova na čišćenju kanalske mreže na području Opštine konkurenčkim zahtjevom za dostavljanje ponuda utvrđeno je da zahtjevi za dostavljanje ponuda nisu upućeni određenom broju ponuđača pri čemu taj broj ne može biti manji od tri, što nije u skladu sa članom 88. stav 1. Zakona o javnim nabavkama. Ugovorena vrijednost ovih radova iznosi 45.263 KM. Realizovana vrijednost ugovora za izvođenje pomenutih radova na kanalskoj mreži je za 7.694 KM veća od ugovorene vrijednosti nakon provedenog postupka javne nabavke.

U postupku provođenja dvije nabavke (izvođenje građevinskih radova na čišćenju kanalske mreže i izvođenje radova na asfaltiranju pješačkih staza) ponude izabranih ponuđača su prihvачene i sa njima su zaključeni ugovori, iako njihove ponude nisu ispunjavale uslove iz tenderske dokumentacije. Ponuđači su dostavili ponude u kojima su navedene vrijednosti značajno veće od procijenjene vrijednosti predmetne nabavke utvrđene u tenderskoj dokumentaciji i odlukama o pokretanju javnih nabavki. Prema odredbama člana 68. stav (4), pod (i) Zakona o javnim nabavkama ukoliko ponuda ne ispunjava zahteve iz tenderske dokumentacije ugovorni organ je dužan da odbaci takvu ponudu. Vrijednosti navedene u ponudama su za ukupno 44.721 KM veće od vrijednosti navedenih u tenderskim dokumentacijama i odlukama o pokretanju javnih nabavki.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se postupci javnih nabavki provode primjenjujući odredbe Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine Brod je 13.12.2019. godine donijela odluku o usvajanju budžeta Opštine za 2020. godinu u iznosu od 12.873.000 KM („Službeni glasnik Opštine Brod“, broj 17/19).

Rebalans budžeta je usvojen 30.07.2020. godine u iznosu od 13.119.000 KM. Navedeni iznos raspoređen je na budžetske rashode u iznosu od 8.847.913 KM, izdatke za nefinansijsku imovinu u iznosu od 1.087.800 KM, izdatke za finansijsku imovinu u iznosu od 17.400 KM, izdatke za otplatu dugova u iznosu od 849.500 KM, ostale izdatke u iznosu od 2.168.900 KM i budžetsku rezervu u iznosu od 147.487 KM. Nakon Rebalansa budžeta Opštine Brod provedene su dvije realokacija u ukupnom iznosu od 605.100 KM.

Budžet Opštine nije u potpunosti pripremljen i donesen u skladu sa standardnom budžetskom klasifikacijom, kako je to navedeno u članu 15. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 121/12 i 52/14, 103/15, 15/16), odnosno u skladu sa odredbama Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 98/16, 115/17 i 118/18), jer je Opština u okviru tekućih doznaka građanima koje se isplaćuju iz budžeta opštine planirala i sredstva za podsticaj u poljoprivrednoj proizvodnji u iznosu od 195.000 KM. Navedeni podsticaji predstavljaju subvencije poljoprivrednim proizvođačima.

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila Konsolidovane finansijske izvještaje za korisnike budžeta opštine Brod za 2020. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17).

Međutim, Opština nije izvršila konsolidaciju pri sačinjavanju Konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2020. godinu, kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18), jer nije izvršila uključivanje entiteta koji su pod njenom kontrolom („Komvod“ a.d. Brod, „Radio Brod“ d.o.o. Brod, JZU „Dom zdravlja“ Brod).

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se prilikom sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja uključuju i entiteti koji su pod kontrolom ili značajnim uticajem Opštine u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01 – 31.12.2020. godine iskazano je u obrascu PIB – Periodični izvještaj o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu 01 – opšti fond, što predstavlja budžet u užem smislu (u daljem tekstu: PIB) i obrascu PIF – Periodični izvještaj o izvršenju po svim računovodstvenim fondovima (u daljem tekstu: PIF).

Opština je u 2020. godini u obrascu PIB iskazala ukupne prihode i primitke u iznosu od 12.859.370 KM (2% manji u odnosu na rebalansom budžeta planirane prihode i primitke), dok su ukupni rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 12.562.957 KM (što je za oko 4% manje u odnosu na rebalans budžeta). Za odstupanja na pojedinim pozicijama na kojima je

izvršenje veće u odnosu na iznos koji je rebalansom budžeta odobren izvršene su realokacije.

Razlika u finansiranju za 2020. godinu (odnosi se samo na fond 01) iskazana je u iznosu od 296.413 KM i predstavlja zbir budžetskog sufficita iskazanog u iznosu od 59.412 KM i neto finansiranja iskazanog u iznosu od 237.001 KM. Skupština Opštine je na redovnoj sjednici održanoj 25.05.2021. godine donijela Odluku o neusvajaju godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta Opštine Brod za period 01.01 – 31.12.2020. godine.

6.1.1. Prihodi i primici

Opština je iskazala prihode i primitke u ukupnom iznosu od 13.779.914 KM, od čega na fondu 01 (budžet u užem smislu) iznos od 12.859.370 KM (prihodi 9.446.287 KM i primici 3.413.083 KM) i na fondu 05 (fond za posebne projekte) iznos od 920.544 KM (prihodi 595.690 KM i primici 324.854 KM).

6.1.1.1. Prihodi

Poreski prihodi iskazani su u iznosu od 5.164.494 KM. Najvećim dijelom ih čine porezi na lična primanja i prihodi od samostalnih djelatnosti u iznosu od 517.402 KM, porezi na imovinu u iznosu od 412.857 KM i indirektni porezi prikupljeni preko Uprave za indirektno oporezivanje BiH u iznosu od 4.194.305 KM.

Neporeski prihodi iskazani su u iznosu od 3.296.454 KM. Čine ih najvećim dijelom prihodi od zakupa i rente u iznosu od 119.950 KM, naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga u iznosu od 3.077.540 KM i ostali neporeski prihodi u iznosu od 97.164 KM.

Skupština Opštine je nakon dobijenih saglasnosti nadležnih ministarstava usvojila Plan utroška sredstava ostvaren prodajom šumsko-drvnih sortimenata u razvoj nerazvijenih područja opštine Brod u 2020. godini, Plan namjenskog utroška sredstava ostvarenih po osnovu nadoknade za obavljanje poslova od opštег interesa u šumama u privatnoj svojini u 2020. godini, Program korišćenja sredstava od naknade za pretvaranje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe za 2020. godinu, Program namjenskog utroška sredstava posebnih vodnih naknada za 2020. godinu i Plan korištenja namjenskih sredstava za tehničko opremanje Teritorijalne vatrogasne jedinice Brod za 2020. godinu.

Grantovi su iskazani u ukupnom iznosu od 229.318 KM i najvećim dijelom se odnose na grantove iz zemlje. Najveći dio ovih grantova se odnosi na uplatu sredstava od strane Fonda solidarnosti za obnovu Republike Srpske na ime pomoći Opštini u iznosu od 100.000 KM, kao i na uplate od strane Fonda za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske a.d. Banja Luka u iznosu od 33.447 KM i Fonda za zaštitu životne sredine i energetsku efikasnost Republike Srpske u iznosu od 20.000 KM na ime „Projekata uspostavljanja modela održivog upravljanja otpadom u opštini Brod“.

Transferi između različitih jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 878.271 KM i najvećim dijelom ih čine transferi od Republike Srpske u iznosu od 875.133 KM. Najveći dio ovih transfera se odnosi na sredstva odobrena od strane Ministarstva finansija Republike Srpske, odnosno Fonda solidarnosti za obnovu Republike Srpske na osnovu odluke o raspodjeli novčanih sredstava u cilju suzbijanja posljedica izazvanih pandemijom zarazne bolesti u iznosu od 473.440 KM, kao i na sredstva odobrena od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske za sufinansiranje prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti.

Opština nije u svojim finansijskim izvještajima iskazala prihode po osnovu transfera (donatorska sredstva Vlade Republike Srbije, tačka 6.3.1.2. izvještaja).

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u ukupnom iznosu od 3.737.937 KM od čega na fondu 01 iznos od 3.413.083 KM i na fondu 05 iznos od 324.854 KM. Najvećim dijelom se odnose na primitke od prodaje stalne imovine u iznosu od 165.800 KM, primitke od uzetih zajmova u iznosu od 2.000.000 KM, od zajmova primljenih od drugih jedinica vlasti u iznosu od 324.854 KM, primitke po osnovu razlike između ulaznog i izlaznog PDV-a u iznosu od 155.434 KM, kao i na ostale primitke u ukupnom iznosu od 1.065.888 KM.

Primici od zaduživanja se odnose na primitke po osnovu dugoročnog kredita kod Nove banke a.d. Banja Luka i od zaduživanja kod drugih jedinica vlasti (Vlada Republike Srpske – Ministarstvo finansija) po osnovu realizacije projekta „Rehabilitacija i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Brod“ (prenos kreditnih sredstava Evropske investicione banke po projektu „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“). Primici po osnovu razlike između ulaznog i izlaznog PDV-a su takođe nastali po osnovu realizacije pomenutog projekta. Ostali primici se najvećim dijelom odnose na naplaćena korigovana potraživanja na osnovu sudskih presuda iz ranijeg perioda u iznosu od 117.134 KM, kao i na naplaćena poreska potraživanja od Rafinerije nafte a.d. Brod iz perioda privatizacije, a koja su u ranijem periodu bila korigovana.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci su iskazani u ukupnom iznosu od 13.550.031 KM, od čega na fondu 01 iznos od 12.562.957 KM (rashodi 8.490.078 KM i izdaci 4.072.879 KM) i na fondu 05 iznos od 987.074 KM (rashodi 560.533 KM i izdaci 426.541 KM).

Za sve pozicije na kojima je iskazano izvršenje veće od rebalansom predviđenog, izvršene su realokacije sa drugih budžetskih pozicija.

6.1.2.1. Rashodi

Rashodi su iskazani u ukupnom iznosu od 9.050.611 KM (na fondu 01 u iznosu od 8.490.078 i na fondu 05 u iznosu od 560.533 KM), a odnose se na tekuće rashode u iznosu od 8.559.372 KM i transfere između ili unutar jedinica vlasti u iznosu od 491.239 KM.

Tekuće rashode čine rashodi za lična primanja zaposlenih u iznosu od 3.329.851 KM, rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga u iznosu od 2.603.820 KM, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi u iznosu od 201.410 KM, subvencije u iznosu od 291.500 KM, grantovi u iznosu od 536.523 KM, dozname na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova u iznosu od 1.554.601 KM, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi između jedinica vlasti u iznosu od 36.154 KM i rashodi po sudskim rješenjima u iznosu od 5.513 KM.

Rashodi za lična primanja se odnose na rashode za bruto plate zaposlenih u iznosu od 2.650.734 KM, bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada u iznosu od 445.552 KM, naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata u iznosu od 47.029 KM i otpremnine i jednokratne pomoći u bruto iznosu od 186.536 KM. Obuhvataju lična primanja zaposlenih u Opštinskoj upravi i ustanovama čiji je osnivač Opština.

Opština je u toku 2020. godine izvršila obračun i isplatu naknada za regres za godišnji odmor, kao i naknada za topli obrok zaposlenih. Na navedene naknade obračunati su porez i doprinosi, ali njihova isplata nije izvršena u momentu isplate ličnih primanja zaposlenih po tim osnovama već naknadno, što nije u skladu sa članom 59. stav (2) i 61. stav (1) Zakona o porezu na dohodak („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 60/15, 5/16, 66/18 i 105 /19), odnosno članom 24. stav (1) Zakona o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 114/17 i 112/19). Na dan 31.12.2020. godine ukupan

iznos obaveza za porez i doprinose po navedenom osnovu koji su trebali biti plaćeni u momentu isplate neto naknada iznosi minimalno 34.260 KM.

Rashode po osnovu korišćenja robe i usluga čine rashodi po osnovu zakupa u iznosu od 21.510 KM, utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga u iznosu od 705.756 KM, režijskog materijala u iznosu od 74.831 KM, materijala za posebne namjene u iznosu od 14.017 KM, tekućeg održavanja u iznosu od 465.945 KM, putovanja i smještaja u iznosu od 58.161 KM, stručnih usluga u iznosu od 236.734 KM, usluga održavanja javnih površina i zaštite životne sredine u iznosu od 509.271 KM i ostali neklasifikovani rashodi u iznosu od 517.585 KM.

U okviru iskazanih rashoda po osnovu upotrebe mobilnih telefona uključene su i naknade materijalnih troškova članovima Savjeta mjesnih zajednica na području Opštine. Takođe, u okviru iskazanih rashoda po osnovu putovanja i smještaja sadržani su i rashodi goriva na ime naknade materijalnih troškova članovima Savjeta mjesnih zajednica. Navedeni rashodi su obračunati na osnovu Odluke o utvrđivanju visine materijalnih troškova na ime goriva i mobilnih telefona za rad Savjeta mjesnih zajednica na području opštine Brod, „Službeni glasnik Opštine Brod“ broj 11/13). Isplata navedenih naknada predstavlja ostali dohodak na koji Opština nije obračunala porez i doprinose, što nije u skladu sa članom 2, 3, 52. i 61. Zakona o porezu na dohodak, odnosno članom 10. i 17. Zakona o doprinosima.

U okviru rashoda za zaštitu životne sredine evidentirane su isplate novčanih pomoći penzionerima u ukupnom iznosu od 10.200 KM na osnovu zaključaka Načelnika Opštine o odobravanju pomoći. Takav način klasifikacije rashoda nije u skladu sa članom 95. stav 3. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, jer navedena isplata predstavlja rashode po osnovu grantova.

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi u cijelosti su iskazani na fondu 01 i najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu kamata na primljene zajmove u zemlji u iznosu od 192.325 KM.

Subvencije se odnose na subvencije odobrene JP „Radio Brod“ d.o.o. Brod u iznosu od 134.496 KM, „Komvod“ a.d. Brod u iznosu od 67.958 KM, „Borac Brod“ d.o.o Brod u iznosu od 39.400 KM, JZU „Dom zdravlja“ Brod u iznosu od 31.138 KM i subvencije nefinansijskim subjektima u iznosu od 18.508 KM po programu mjera podrške privrednim i drugim subjektima na ublažavanju negativnih efekata nastalih pojavom i širenjem zarazne bolesti.

Grantovi se u potpunosti odnose na grantove u zemlji, odnosno na tekuće grantove neprofitnim subjektima u zemlji u iznosu od 451.193 KM i na kapitalne grantove neprofitnim subjektima i pojedincima u zemlji u iznosu od 85.330 KM. Tekući grantovi se odnose na grantove date političkim partijama u iznosu od 17.555 KM, humanitarnim organizacijama i udruženjima u iznosu od 230.061 KM, sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima u iznosu od 114.273 KM, etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima u iznosu od 5.000 KM, organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, nauke i kulture u iznosu od 84.151 KM i ostalim neprofitnim subjektima u zemlji u iznosu od 150 KM.

Dodjela sredstava granta za rad sportskih klubova u 2020. godini nije vršena u skladu sa članom 16. Zakona o sportu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 4/02, 66/03, 73/08 i 102/08), jer nisu utvrđeni kriterijumi za raspodjelu odobrenih sredstava, niti je donesen godišnji plan raspodjele sredstava namijenjenih za sport. Sredstva granta u oblasti sporta su odobrena na osnovu podnesenih zahtjeva i bez javnog oglašavanja. Načelnik Opštine je 10.02.2020. godine donio Odluku o finansiranju sporta i ostalih sportskih aktivnosti u 2020. godini, kojom su definisane namjene utroška sredstava za finansiranje rada sportskih klubova u 2020. godini, bez utvrđenih programskih aktivnosti i potrebnih

sredstava za njihovo ostvarenje iz budžeta Opštine, što nije u skladu sa članom 14. i 17. Zakona o sportu.

Tekući grantovi organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, naučno istraživačke djelatnosti, kulture i informacija najvećim dijelom se odnose na dodjelu sredstava za dvije osnovne škole na teritoriji Opštine u ukupnom iznosu od 64.438 KM. Sredstva su odobrena na osnovu donesenih zaključaka Načelnika Opštine o sufinaniranju prevoza učenika osnovnih škola, kojim se iz budžeta Opštine sufinansira prevoz učenika. Rashodi po ovom osnovu nemaju karakter granta već transfera između različitih jedinica vlasti, kako je to navedeno u članu 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kapitalne grantove čine kapitalni grantovi dati humanitarnim organizacijama i udruženjima u iznosu od 5.134 KM, etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima u iznosu od 29.010 KM, organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, nauke i kulture u iznosu od 3.819 KM, javnim nefinansijskim subjektima u oblasti obrazovanja, nauke kulture, zdravstva, socijalne zaštite i slično u iznosu od 3.000 KM i ostali kapitalni grantovi pojedincima u iznosu od 19.433 KM.

Dozname na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta opštine odnose se na dozname građanima u ukupnom iznosu od 1.448.563 KM i dozname pružaocima usluga socijalne zaštite po osnovu sufinansiranja prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti u ukupnom iznosu od 106.038 KM.

Subvencije za podsticaj i podršku poljoprivrednoj proizvodnji odobrene u toku 2020. godine evidentirana su u okviru ostalih tekućih doznama građanima koje se isplaćuju iz budžeta republike, opština i gradova, što nije u skladu sa članom 94. stav (5) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Kao posljedica navedenog subvencije su potcijenjene za iznos od najmanje 194.362 KM, a ostale tekuće dozname građanima koje se isplaćuju iz budžeta republike, opština i gradova su precijenjene za isti iznos.

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi između jedinica vlasti se odnose na rashode kamata po zajmovima primljenim od Ministarstva finansija Republike Srpske za realizaciju projekta „Rehabilitacija i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Brod“ (prenos kreditnih sredstava Evropske investicione banke po projektu „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“).

Transfere između ili unutar jedinica vlasti najvećim dijelom u iznosu od 473.440 KM (u potpunosti na fondu 05) čine transferi unutar iste jedinice vlasti, odnosno transfer sredstava Fonda solidarnosti za obnovu Republike Srpske na osnovu odluke o raspodjeli novčanih sredstava u cilju suzbijanja posljedica izazvanih pandemijom zarazne bolesti na osnovu zaključka Vlade Republike Srpske. Doznačena sredstva su radi izvršenja planiranog budžeta prenesena sa fonda 05 na fond 01.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se:

- porez i doprinosi na topli obrok, regres, kao i ostala lična primanja zaposlenih plaćaju u momentu isplate po tim osnovama, kako je to propisano članom 59. stav (2) i 61. stav (1) Zakona o porezu na dohodak, odnosno članom 24. stav (1) Zakona o doprinosima,
- vrši obračun i uplata poreza i doprinsosa na primanja članova Savjeta mjesnih zajednica na području Opštine po osnovu naknade materijalnih troškova,
- definisi kriterijumi za dodjelu planiranih sredstava za grantove, utvrde korisnici koji se mogu finansirati dodjelom grant sredstava i propiše način

- izvještavanja, te da se planiranje, odobravanje, izvještavanje i kontrola sredstava granta vrši u skladu sa tim,*
- *klasifikacija rashoda po osnovu sufinsiranja prevoza učenika vrši u skladu sa članom 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,*
 - *subvencije za podsticaj i podršku poljoprivrednoj proizvodnji evidentiraju u okviru subvencija u skladu sa članom 94. stav (5) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.*

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u ukupnom iznosu od 4.499.420 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu u iznosu od 1.515.099 KM, izdatke za finansijsku imovinu u iznosu od 17.386 KM, izdatke za otplatu dugova u iznosu od 846.736 KM i ostale izdatke u iznosu od 2.120.199 KM.

Ostali izdaci se najvećim dijelom u iznosu od 1.980.047 KM odnose na izdatke po osnovu otplate neizmirenih obaveza iz ranijih godina. Na osnovu presude Vrhovnog suda Republike Srpske iz oktobra 2019. godine Opština je izgubila sudske spor pokrenut od strane dva privredna društva. Prema pomenutoj presudi Opština je nezakonito raspolagala imovinom JP „Gradska toplana“ Brod (nezakonito izuzela imovinu pomenutog privrednog društva) uslijed čega povjerioci koji su isporučivali energente tom privrednom društvu nisu mogli da u stečajnom postupku naplate svoja zakonska potraživanja. U 2019. godini Opština je evidentirala obavezu po navednom osnovu, a u 2020. obaveza je izmirena iz kreditnih sredstava.

Opština nije u svojim finansijskim izvještajima iskazala izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)

Budžetski rezultat na fondu 01 iskazan je u pozitivnom iznosu od 59.412 KM (suficit). Na fondu 05 deficit je u iznosu od 391.384 KM.

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u iznosu od 516.855 KM (na fondu 01 u iznosu od 237.001 KM i na fondu 05 u iznosu od 324.854 KM).

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju u obrascu PIF iskazana je u iznosu od 229.883 KM. Nastala je kao razlika između iskazanih budžetskih prihoda i primitaka u iznosu od 13.779.914 KM i iskazanih budžetskih rashoda i izdataka u iznosu od 13.550.031 KM.

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Prihodi su u bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 17.891.182 KM, a odnose se na poreske i neporeske prihode, grantove, transfere između različitih jedinica vlasti (za koje su objašnjenja navedena u tački 6.1.1. ovog izvještaja), kao i prihode obračunskog karaktera.

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 8.322.645 KM, a najvećim dijelom se odnose na prihode od usklađivanja vrijednosti neproizvedene stalne imovine u iznosu od 1.046.161 KM, od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja u iznosu od 146.211 KM, dobitke od prodaje proizvedene stalne imovine u iznosu od 97.728 KM,

pomoći u naturi od stranih država u iznosu od 414.221 KM, prihode po osnovu vanrednih događaja u iznosu od 5.627.576 KM, kao i na prihode obračunskog karaktera evidentirane na osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa u iznosu od 939.897 KM.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti neproizvedene stalne imovine se odnose na vrijednost zemljišnih parcela koje su u vlasništvu Opštine, a koje nisu bile evidentirane na bilansnim pozicijama nekretnina Opštine. Popis ovih zemljišnih parcela izvršen je na osnovu katastarskih izvoda. Prihodi od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja su knjiženi na osnovu godišnjeg zapisnika Poreske uprave Republike Srpske o poreskim potraživanjima (tabelarni pregled dostavljen od strane Poreske uprave Republike Srpske o poreskim potraživanjima, a koji se odnose na Opštinu na dan 31.12.2020. godine). Dobici od prodaje proizvedene stalne imovine se odnose na dobitke ostvarene prodajom poslovnih prostora Opštine u vrijednosti većoj od vrijednosti po kojoj su bili evidentirani u poslovnim knjigama. Pomoć u naturi od stranih država se odnosi na vrijednost ulaganja u renoviranje srednje škole u Brodu sredstvima vlade SAD-a. Prihodi po osnovu vanrednih događaja se najvećim dijelom odnose na uknjižavanje vrijednosti kanalske mreže na području Opštine. Prihodi obračunskog karaktera evidentirani na osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa se odnose na prihode nastale po osnovu naplate poreskih potraživanja od Rafinerije nafte a.d. Brod iz perioda privatizacije, a koja su u ranijem periodu bila korigovana.

6.2.2. Rashodi

Rashodi su iskazani u iznosu 11.383.975 KM, a čine ih tekući rashodi, transferi između i unutar jedinica vlasti (za koje su objašnjenja data u tački 6.1.2. ovog izvještaja), kao i rashodi obračunskog karaktera u iznosu od 2.806.804 KM.

Rashodi obračunskog karaktera se najvećim dijelom odnose na rashode po osnovu amortizacije u iznosu od 2.104.094 KM, rashode od usklađivanja vrijednosti imovine u iznosu od 370.014 KM i gubitke od prodaje imovine u iznosu od 174.785 KM.

Rashodi po osnovu amortizacije odnose se na amortizaciju zgrada i objekata u iznosu od 1.934.365 KM i opreme u iznosu od 169.729 KM. Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine se najvećim dijelom odnose na smanjenje vrijednosti zemljišta za one zemljišne parcele za koje je utvrđeno da više nisu u vlasništvu Opštine.

6.2.3. Finansijski rezultat

Finansijski rezultat za period 01.01 – 31.12.2020. godine u Bilansu uspjeha je iskazan kao pozitivan finansijski rezultat (dubitak) u iznosu od 6.507.207 KM.

6.3. Bilans stanja

6.3.1. Aktiva

Poslovna aktiva Opštine na dan 31.12.2020. godine iskazana je u neto iznosu od 100.844.960 KM. Čine je kratkoročna i dugoročna finansijska imovina i razgraničenja i nefinansijska imovina u tekućim i stalnim sredstvima.

6.3.1.1. Tekuća imovina

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazani su u neto iznosu od 2.307.342 KM (bruto vrijednost u iznosu od 7.701.374 KM i ispravke vrijednosti u iznosu od 5.394.032 KM).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 501.345 KM i odnose se na sredstva na trezorskim žiro računima u iznosu od 497.206 KM i sredstva u blagajni u iznosu od 4.139 KM.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u neto iznosu od 1.658.988 KM (bruto vrijednost u iznosu od 7.053.020 KM i ispravka vrijednosti u iznosu od 5.394.032 KM), a najvećim dijelom ih čine potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga u iznosu od 56.874 KM, potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode u neto iznosu od 642.324 KM i ostala kratkoročna potraživanja u zemlji u iznosu od 938.078 KM. Ostala kratkoročna potraživanja u zemlji najvećim dijelom se odnose na potraživanja za komunalnu naknadu od fizičkih lica u iznosu od 901.759 KM.

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 52.542 KM i najvećim dijelom se odnose na ostala kratkoročna razgraničenja, odnosno na potraživanja od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske po osnovu refundacija plata zaposlenih za vrijeme bolovanja u iznosu od 48.156 KM.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti iskazana su u iznosu od 70.944 KM, a najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu transfera od entiteta, odnosno na potraživanja od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske na ime isplata korisnicima socijalne pomoći (lične invalidnine i ostala socijalna davanja), a na osnovu podataka kojima raspolaže JU „Centar za socijalni rad“ Brod u iznosu od 34.278 KM.

Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima iskazana je u iznosu od 623.206 KM i odnosi se na stalnu imovinu namijenjenu prodaji. Opština je 2010. i 2011. godine izgradila novu gradsku tržnicu u kojoj se nalaze poslovni prostori namijenjeni prodaji. U toku 2020. godine izvršena je prodaja ukupno pet poslovnih prostora za iznos od 74.800 KM.

Opštinsko zemljište koje je predmet prodaje nije klasifikованo kao imovina namijenjena prodaji, što nije u skladu sa članom 42. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se opštinsko zemljište koje je predmet prodaje klasificiše kao imovina namijenjena prodaji, u skladu sa članom 42. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.3.1.2. Stalna imovina

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.067.698 KM i najvećim dijelom se odnose na dugoročne plasmane iskazane u iznosu od 1.024.503 KM.

Dugoročne plasmane u potpunosti čine akcije i učešća u kapitalu u zavisnim ili povezanim licima JKP „Komvod“ a.d. Brod (vlasnički udio Opštine iznosi 100%), JP „Radio Brod“ d.o.o. Brod (vlasnički udio Opštine iznosi 100%), „Grijanje“ a.d. Brod (vlasnički udio Opštine iznosi 65%) i JZU "Dom zdravlja" Brod (vlasnički udio Opštine iznosi 100%).

Nad privrednim društvom „Grijanje“ a.d. Brod je u 2015. godini pokrenut stečajni postupak pred Okružnim privrednim sudom u Doboju. Stečajni postupak je okončan u julu 2018. godine. Opština nije izvršila obezvrjeđenje svog učešća u kapitalu pomenutog privrednog društva, što nije u skladu sa članom 77. i 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Zbog navedenog finansijski rezultat ranijih godina je precijenjen, a korekcija vrijednosti akcija i učešća u kapitalu u domaćim javnim nefinansijskim subjektima je potcijenjena za iznos od 491.063 KM koliko je iznosila vrijednost učešća Opštine u kapitalu pomenutog privrednog društva.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izveštaja prilikom sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izveštaja za 2020. godinu Opština nije izvršila konsolidaciju privrednih društava i javnih ustanova u kojima posjeduje akcije ili učešća u kapitalu.

Dugoročna potraživanja se odnose na potraživanja za ostale poreze za koje je produžen rok plaćanja u iznosu od 26.732 KM (na osnovu evidencija iz pomoćne knjige Poreske uprave Republike Srpske).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana je u neto iznosu od 96.846.714 KM (bruto iznos od 136.086.420 KM i ispravka vrijednosti u iznosu od 39.239.706 KM), a najvećim dijelom se odnosi na proizvedenu stalnu imovinu iskazanu u neto iznosu od 38.441.172 KM, dragocjenosti iskazane u iznosu od 496.618 KM, neproizvedenu stalnu imovinu iskazanu u neto iznosu od 55.498.832 KM, nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi iskazanu u iznosu od 1.631.289 KM i ulaganja na tuđim nekretninama u iznosu od 778.803 KM.

Proizvedenu stalnu imovinu čine zgrade i objekti u neto iznosu od 36.854.394 KM, oprema u neto iznosu od 1.262.288 KM i nematerijalna proizvedena imovina u neto iznosu od 324.490 KM.

Opština izdaje u zakup određeni broj poslovnih prostora i garaža. Takvu imovinu Opština ne iskazuje kao investicionu imovinu, što nije u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Po izvršenom popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine izvršen je otpis opreme u vlasništvu Opštine nabavne vrijednosti od 35.022 KM i ispravke vrijednosti od 34.643 KM.

Nematerijalna proizvedena imovina se najvećim dijelom odnosi na vrijednost urbanističkih i regulacionih planova i projekata, šumsko-privredne osnove za privatne šume i lokalnog ekološkog akcionog plana.

Dragocjenosti se odnose na umjetničke slike kojima raspolaže Opština.

Neproizvedena stalna imovina se odnosi na zemljište u vrijednosti od 52.519.181 KM i šume u vrijednosti od 2.979.651 KM.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi se odnosi na izgradnju distributivnog cjevovoda i vodovodne mreže (tačka 6.3.2.2. izveštaja), saobraćajne objekte u pripremi, poslovne objekte u pripremi i ostale objekte u pripremi.

Opština je provela postupak javne nabavke radova na rekonstrukciji dijelova objekta u koji je smještena osnovna škola „Sveti Sava“ u Brodu. Ugovor je u februaru 2020. godine zaključen sa izabranim dobavljačem, a ugovorenna vrijednost radova je iznosila 194.156 KM (sa uključenim PDV-om). Radovi su izvršeni u toku 2020. godine. Finansiranje ovih radova je izvršeno iz donatorskih sredstava Vlade Republike Srbije. Opština nije u svojim finansijskim izveštajima iskazala izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata, povećanje na proizvedenoj stalnoj imovini (ili nefinansijskoj imovini u stalnim sredstvima u pripremi), kao ni prihode po osnovu transfera po navedenom osnovu, što nije u skladu sa članom 65. stav(1), pod 3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Navedena knjiženja nisu iskazana ni u finansijskim izveštajima JU OŠ „Sveti Sava“ u Brodu.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se:

- **izvrši korekcija vrijednosti akcija i učešća u kapitalu u domaćim javnim nefinansijskim subjektima za iznos vrijednosti učešća Opštine u kapitalu privrednog društva „Grijanje“ a.d. Brod u skladu sa članom 77. i 78.**

- Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,**
- **poslovni prostori, garaže i ostala stalna imovina koja se izdaje u zakup iskaže kao investicionu imovinu u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,**
 - **izvrše odgovarajuća knjiženja za ulaganja donatorskih sredstava u rekonstrukciju dijelova objekta osnovne škole Sveti Sava u Brodu u skladu sa članom 65. stav (1), pod 3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.**

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva Opštine je na dan 31.12.2020. godine iskazana u iznosu od 100.844.960 KM, a odnosi se na kratkoročne obaveze i razgraničenja, dugoročne obaveze i razgraničenja i vlastite izvore.

6.3.2.1. Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja su iskazani u iznosu od 2.456.207 KM, a najvećim dijelom se odnose na kratkoročne finansijske obaveze u iznosu od 153.104 KM, obaveze za lična primanja zaposlenih u iznosu od 513.644 KM, obaveze iz poslovanja u iznosu od 1.673.269 KM, obaveze za kamate po zajmovima u iznosu od 10.120 KM, obaveze za subvencije, grantove i dozvane na ime socijalne zaštite u iznosu od 82.115 KM i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 12.837 KM.

Kratkoročne finansijske obaveze se u potpunosti odnose na obaveze po osnovu emitovanih obveznica u iznosu od 119.047 KM i po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana i predstavljaju dospjeća otpata dugoročnih kredita u roku od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja u iznosu od 34.057 KM (tačka 6.3.2.2. izvještaja).

Obaveze za lična primanja zaposlenih odnose se na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata za decembar 2020. godine u iznosu od 324.730 KM, kao i na obaveze za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći za decembar 2020. godine u iznosu od 188.914 KM. Do kraja roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja, tj. do 05.04.2021. godine od ukupnog iznosa ovih obaveza na dan 31.12.2020. godine plaćeno je ukupno 401.824 KM.

Obaveze iz poslovanja najvećim dijelom se odnose na obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji u iznosu od 769.486 KM, za nabavku stalne imovine u zemlji u iznosu od 485.748 KM i na obaveze prema fizičkim licima u zemlji u iznosu od 215.155 KM.

Obaveze za dozvaka na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova po osnovu tekućih dozvaka za troškove prevoza učenika srednje škole, naknade za subvencionisanje socijalno najugroženijeg dijela stanovništva, jednokratne novčane pomoći za stimulisanje nataliteta, stalna novčana naknada porodicama sa četvoro i više djece i naknada za lične invalidnine u ukupnom iznosu od 73.800 KM evidentirane su u okviru obaveza prema fizičkim licima u zemlji. Takav način iskazivanja obaveza za dozvake nije u skladu sa odredbama člana 81. i 96. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Takođe, obaveze prema ustanovama socijalne zaštite za smještaj štićenika u iznosu od 66.147 KM evidentirane su u okviru obaveza za nabavku roba i usluga u zemlji, što nije u skladu sa članom 81. i 96. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Zbog navedene pogrešne klasifikacije, iskazane obaveze

za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova su potcijenjene za iznos od 139.947 KM, a precijenjene su obaveze prema fizičkim licima u zemlji u iznosu od 73.800 KM, kao i obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji u iznosu od 66.147 KM.

Do kraja roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja od ukupnog iznosa ovih obaveza na dan 31.12.2020. godine plaćeno je ukupno 728.892 KM.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite odnose se na obaveze za subvencije u iznosu od 37.459 KM, za grantove u iznosu od 38.900 KM i za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta opštine u iznosu od 5.756 KM. Obaveze po osnovu doznaka na ime socijalne zaštite se u potpunosti odnose na obaveze JU „Centar za socijalni rad“ Brod. Do kraja roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja od ukupnog iznosa ovih obaveza na dan 31.12.2020. godine plaćeno je ukupno 47.403 KM.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština, gradova i institucija obaveznog socijalnog osiguranja iskazuju ako obaveze za doznake u skladu sa odredbama člana 81. i 96. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.3.2.2. Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja su iskazani u iznosu od 8.099.239 KM, a odnose se na dugoročne finansijske obaveze u iznosu od 5.914.227 KM i dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 2.185.012 KM.

Dugoročne finansijske obaveze se odnose na dugoročne obaveze po osnovu emitovanih obveznica u iznosu od 123.065 KM, na dugoročne obaveze po zajmovima, odnosno na obaveze po osnovu zaključenih ugovora o kreditima sa komercijalnim bankama u iznosu od 5.752.170 KM, kao i na dugoročne obaveze po osnovu zaključenog ugovora o zajmu za putničko vozilo uzeto na lizing u iznosu od 38.992 KM. U januaru 2020. godine zaključen je ugovor o dugoročnom kreditu sa Novom bankom a.d. Banja Luka u iznosu od 2.000.000 KM sa rokom otplate do kraja januara 2030. godine. Opština nije izvršila obračun tekućih dospijeća dugoročnih obaveza po zajmovima primljenim od banaka, odnosno po zajmovima primljenim od lizing društava koji dospijevaju na naplatu u roku od godinu dana (za period 2021. godina), što nije u skladu sa članom 73, odnosno 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Shodno navedenom, dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od banaka su precijenjene a obaveze po dugoročnim zajmovima primljenim od banaka koji dospijevaju na naplatu do godinu dana su potcijenjene za iznos od 594.372 KM. Takođe, pozicija dugoročnih obaveza po zajmovima primljenim od lizing društava je precijenjena a pozicija obaveza po dugoročnim zajmovima primljenim od lizing društava koji dospijevaju na naplatu do godinu dana potcijenjena za iznos od 9.936 KM.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti se odnose na ugovor o kreditnom zaduženju prema Ministarstvu finansija Republike Srpske za realizaciju projekta „Rehabilitacija i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Brod“ (prenos kreditnih sredstava Evropske investicione banke po projektu „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“). Ukupno ugovorenna vrijednost pomenutog projekta iznosi 4.476.210 KM. Relizacija projekta je u 2020. godini bila u toku. Dospijeće prve rate na otplatu po navedenom kreditnom zaduženju predviđeno je za 2023. godini.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se vrši obračun tekućih dospijeća dugoročnih obaveza po zajmovima primljenim od banaka, odnosno po zajmovima

primljenim od lizing društava koji dospijevaju na naplatu u roku od godinu dana u skladu sa članom 73 i 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.3.2.3. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori iskazani su u iznosu od 90.289.514 KM, a čine ih trajni izvori sredstava u iznosu od 56.423.552 KM, rezerve u iznosu od 225.683 KM, finansijski rezultat ranijih godina u iznosu od 27.132.795 KM i finansijski rezultat (dubitak) tekuće godine u iznosu od 6.507.484 KM. Trajne izvore sredstava čini imovina koja ne podliježe obračunu amortizacije, a čija vrijednost je utvrđena u ranijim obračunskim periodima, kao i vrijednost akcija i učešća u kapitalu u zavisnim ili povezanim licima. Rezerve se odnose na revalorizacione rezerve po osnovu procjene vrijednosti zemljišta u ranijim periodima.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija je na dan 31.12.2020. godine iskazana u ukupnom iznosu od 6.622.064 KM. Čine je primljene i date bankarske garancije u ukupnom iznosu od 2.665.475 KM, kao i vrijednost stambenih objekata koji su dati Opštini na raspolažanje u skladu sa odredbama Zakona o državnim stanovima na kojima ne postoji stanarsko pravo („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 98/11) u iznosu od 3.956.589 KM (stanovi koje je Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske rješenjima u prethodnim periodima vratilo i stavilo na raspolažanje Opštini bez prava vlasništva). Prema evidenciji Republičke uprave za geodetske i imovinsko – pravne poslove Republike Srpske na području Opštine postoje 124 neotkupljena stana na kojima ne postoji stanarsko pravo, od kojih je na 93 pravo upravljanja imalo Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova iskazano je stanje gotovine na kraju obračunskog perioda u iznosu od 501.345 KM. Ukupni novčani prilivi iskazani su u iznosu od 13.707.190 KM, dok su ukupni novčani odlivi iskazani u iznosu od 13.711.882 KM. Stanje gotovine na početku obračunskog perioda iznosilo je 506.037 KM.

Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti prikazani su u iznosu od 11.200.941 KM, od čega se na prilive gotovine po osnovu poreskih i neporeskih prihoda odnosi iznos od ukupno 8.558.487 KM. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti iznose ukupno 11.113.598 KM.

Neto odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti iskazani su u iznosu od 1.570.153 KM. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja su u 2020. godini iskazani u iznosu od 2.324.854 KM, dok su odlivi po istom osnovu iskazani u iznosu od 846.736 KM i u potpunosti se odnose na odlive po osnovu otplate dugova.

Bilans novčanih tokova je sastavljen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17).

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je, u skladu sa odredbama MRS – JS 1 *Prezentacija finansijskih izvještaja* (paragrafi 15. c i 38), objelodanjeno da su finansijski izvještaji Opštine sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, uz prepostavku da Opština neće obustaviti poslovanje u doglednoj budućnosti. Revidirani finansijski izvještaji ne ukazuju da je pomenuto načelo narušeno.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Na osnovu pisane informacije o stanju sudske sporove na dan 31.12.2020. godine dostavljene od strane Opštine za potrebe revizije protiv Opštine je vođeno ukupno 40 sudske postupaka čija je procijenjena vrijednost, bez troškova sudske postupaka i zateznih kamata, oko 3.124.706 KM. Pravni zastupnici Opštine nisu mogli procijeniti ishod svakog od pojedinih sporova niti njihov uticaj na finansijske izvještaje Opštine u budućnosti, iako se prema procjeni pravnih zastupnika očekuje da neki od sporova u iznosu od najmanje 199.000 KM budu presuđeni na teret Opštine (odnosi se na sporove iz radnog odnosa, parnice za naknadu štete, naknade za kuće i stanove porušene ili oštećene uslijed ratnih dejstava). Opština nije izvršila rezervisanja za sudske sporove za koje se očekuje da u narednom periodu budu presuđeni na teret Opštine, kako je propisano članom 82. stav (3) i (5) i članom 84. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se za sudske sporove za koje je na osnovu procjena pravnih zastupnika izvjesno da će biti presuđeni na teret Opštine ili nižeg budžetskog korisnika vrše rezervisanja u skladu sa članom 82. stav (3) i (5) i članom 84. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz Konsolidovane finansijske izvještaje za 2020. godinu sačinjena su i pisana obrazloženja (Napomene) za period 01.01 – 31.12.2020. godinu, koje po sadržaju, strukturi i sistematičnosti ne odgovaraju zahtjevima MRS – JS 1 *Prezentacija finansijskih izvještaja* i člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika (objelodanjivanje potrebnih informacija za pozicije finansijskog izvještaja), osim dijela koji se odnosi na objelodanjivanje opštih podataka o Opštini, informacije o stalnosti poslovanja i primijenjenim računovodstvenim politikama.

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju sve relevantne informacije u skladu sa zahtjevima MRS – JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, ostalih relevantnih međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor i člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Revizijski tim

Vedran Stanetić, s.r.

Branislavka Jovandić, s.r.

Milena Šikman, s.r.